

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců JUDr. Pavla Molka a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **MUDr. J. K.,** zastoupen Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Černého 517/13, Praha, proti žalovanému: **Magistrát města Jablonec nad Nisou,** se sídlem Mírové nám. 3100/19, Jablonec nad Nisou, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 6. 9. 2017, č. j. 59 A 57/2017 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost proti výroku I. rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 6. 9. 2017, č. j. 59 A 57/2017 - 30, **se zamítá.**

II. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 6. 9. 2017, č. j. 59 A 57/2017 - 30, **se zrušuje** ve výroku II., a věc **se** v rozsahu tohoto zrušení **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 4. 2015, č. j. 30621/2015 (ve znění opravného usnesení ze dne 12. 5. 2015, č. j. 41407/2015) byla žalobci uložena pokuta ve výši 2 800 Kč za spáchání přestupku dle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále také „zákon o silničním provozu“) a povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč. Příkazem žalovaného ze dne 9. 4. 2015, č. j. 30780/2015, byla žalobci uložena pokuta za spáchání dalšího přestupku dle zákona o silničním provozu ve výši 1 800 Kč. Žalobce povinnost

uhradit uvedené pokuty a náklady řízení ve stanovené lhůtě nesplnil, a to ani na základě výzev správního orgánu.

[2] Žalovaný následně podal exekuční návrh soudnímu exekutorovi, JUDr. Evě Jablonské. Exekučním příkazem ze dne 18. 4. 2017, č. j. 034 EX 448/17-10, nařídil soudní exekutor provedení exekuce přikázáním pohledávky z účtu žalobce jako povinného k vymožení částky 4 600 Kč, nákladů řízení 1 000 Kč a nákladů exekuce 7 865 Kč. Výzvou ze dne 18. 4. 2017 soudní exekutor vyzval žalobce, aby ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy splnil vymáhanou povinnost (v celkové výši 5 600 Kč) a uhradil na zálohu snížených nákladů exekuce částku 3 933 Kč, s poučením o tom, že nebude-li výzva splněna ve stanovené lhůtě, exekuce bude provedena a v takovém případě náleží exekutorovi odměna v plné výši 7 865 Kč. Žalobce splnil výše vymáhanou povinnost ve stanovené lhůtě.

II.

[3] Žalobou ze dne 14. 6. 2017 se žalobce domáhal poskytnutí soudní ochrany před nezákonným zásahem žalovaného (žaloba na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s.). Nezákonný zásah měl podle žalobce spočívat ve volbě způsobu vymáhání dlužné částky.

[4] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále také „krajský soud“) shledal žalobu důvodnou. Podle krajského soudu je správní orgán oprávněn provést exekuci sám, případně může požádat obecného správce daně. Správní orgán může plnění vymáhat také prostřednictvím soudního exekutora ve smyslu § 175 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „daňový řád“), avšak jedině za podmínky, že výše nákladů exekuce by nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku (§ 175 odst. 2 daňového řádu). Tato podmínka nebyla v řízení dodržena, vymáhaná částka byla 5 600 Kč a předpokládané náklady exekuce činily 7 865 Kč, což činí přibližně 140 % dlužné částky. V případě, že by žalovaný nepověřil exekutora, ale vymáhal by dlužnou částku sám, činily by náklady exekuce 500 Kč podle § 183 odst. 1 daňového řádu. Krajský soud uzavřel, že vymáhaná částka byla ve zjevném nepoměru k předpokládaným nákladům exekuce, jak to má na mysli § 175 odst. 2 daňového řádu a judikatura správních soudů. Výrokem I. proto rozhodl, že zásah žalovaného vůči žalobci, spočívající ve volbě způsobu vymáhání pokuty a nákladů řízení prostřednictvím soudního exekutora, byl nezákonný. Výrokem II. krajský soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 14 342 Kč.

III.

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[6] Ve vztahu k výroku I. rozsudku krajského soudu stěžovatel uvedl, že se krajský soud nedostatečně vypořádal se skutečností, že náklady exekučního řízení ve vztahu k vymáhané částce byly percentuelně mnohem nižší než v případech, na něž ve svém odůvodnění krajský soud odkazoval (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014 - 47 a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2017, č. j.

51 A 24/2017 - 41). Krajský soud tedy nedostatečně odůvodnil, na základě jakých úvah dospěl k závěru, že poměr mezi náklady exekuce a výší vymáhaného daňového nedoplatku je v rozporu s § 175 odst. 2 daňového řádu. Stěžovatel dále namítl, že žalobce reálně uhradil snížené náklady (50%). Tyto náklady je nutno reflektovat při hodnocení souladnosti postupu stěžovatele s § 175 odst. 2 daňového řádu. Krajský soud dále nezohlednil pasivitu žalobce (neuhrazení vymáhaných pokut ani po opakovaných výzvách a pravomocných správních rozhodnutích), ačkoliv takové zohlednění bylo nezbytné.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítl nesprávný výpočet náhrady nákladů řízení ze strany krajského soudu (výrok II.). Při součtu odměny za 3 úkony právní služby krajský soud nesprávně uvedl částku 9 100 Kč (namísto 9 300 Kč). Nesprávně byla připočítána také náhrada hotových výdajů daně z přidané hodnoty (dále též „DPH“) ve výši 2 142 Kč, neboť advokát, který zastupoval žalobce v řízení, nebyl plátcem DPH.

IV.

[8] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje se závěry krajského soudu. Soudní exekutor může být správním orgánem osloven pouze v případě splnění podmínek uvedených v § 175 odst. 2 daňového řádu. Stěžovatel odkázal na rozsudek krajského soudu v Brně ze dne 22. 8. 2017, č. j. 62 A 113/2017 - 54, v němž percentuální vyjádření nepoměru vymáhaného daňového nedoplatku ve vztahu k nákladům exekuce bylo ještě nižší. Dle žalobce je tento nepoměr nezbytné hodnotit také i ve vztahu k jiným možnostem vymáhání daňového nedoplatku. Snížené náklady na vymáhání daňového nedoplatku nejsou relevantní, neboť je podstatná doba, kdy k nezákonnému zásahu došlo, tj. doba, kdy žalovaný rozhodoval o způsobu vymáhání daňového nedoplatku. Soudní exekutor vymohl daňový nedoplatek stejným způsobem, jako umožňoval daňový řád žalovanému (§ 190 daňového řádu), náklady však byly nepoměrně vyšší.

V.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami poukazujícími na nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Bylo by totiž předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, bylo-li by současně napadené rozhodnutí krajského soudu skutečně nepřezkoumatelné.

[11] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování nepřezkoumatelnosti rozsudků krajských soudů vychází z ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97,

č. 85/1997 Sb. ÚS), podle níž jedním z principů, které představují součást práva na řádný a spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy), jež vylučuje libovůli při rozhodování, je povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví podle § 54 odst. 2 s. ř. s.). To potvrzuje i navazující judikatura Ústavního soudu, např. nález ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, č. 64/2007 Sb. ÚS, v němž Ústavní soud vyslovil, že „*odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena*.“ Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, vyslovil, že pokud „*z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“. Nepřezkoumatelností z důvodu nesrozumitelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, podle něhož „*za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze obecně považovat takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá* své rozhodovací důvody.“

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k názoru, že není nepřezkoumatelný. Z jeho odůvodnění je zřejmé, z jakého skutkového stavu krajský soud vycházel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Za nepřezkoumatelnou nelze považovat ani argumentaci krajského soudu ve vztahu k § 175 odst. 2 daňového řádu. Krajský soud se výkladem uvedeného ustanovení řádně zabýval. Dostatečně odůvodnil, na základě jakých úvah dospěl k závěru, že poměr mezi náklady exekuce a výší vymáhaného daňového nedoplatku je v rozporu s § 175 odst. 2 daňového řádu. Odůvodnění napadeného rozsudku obsahuje konkrétní úvahy stran nepřiměřeného způsobu vymáhání daňového nedoplatku. Mj. krajský soud uvedl, že správní orgán je povinen při výběru způsobu vymáhání daňového nedoplatku volit takový způsob, aby výše nákladů nebyla ve zjevném nepoměru k vymáhané částce, takto však v daném případě postupováno nebylo. K tomu krajský soud poukázal zejména na to, že v dané věci byla vymáhána částka 5 600 Kč, přičemž náklady exekuce měly dosáhnout 7 865 Kč, tj. 140 % dlužné částky. Pokud by přitom byla exekuce provedena správním orgánem, činily by její náklady 500 Kč. Z uvedených důvodů shledal, že exekuce nebyla provedena v souladu s § 175 odst. 2 daňového řádu. Pro podporu svých závěrů poukázal i na judikaturu správních soudů (rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014 - 47 a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2017, č. j. 51 A 24/2017 - 41), z nichž dovodil i to, že nezákonným zásahem ve smyslu § 82 odst. 1 s. ř. s. může být i volba způsobu vymáhání daňového nedoplatku (str. 5 napadeného rozsudku). Nejde tedy o situaci, kdy by nebylo z napadeného rozsudku seznatelné, jakými

úvahami se krajský soud řídil, resp. z jakých důvodů shledal žalobu důvodnou. Nesouhlas stěžovatele s odůvodněním a závěry napadeného rozsudku nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013 - 30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010 - 163).

[14] Nejvyšší správní soud neshledal důvodné ani námitky, ve kterých stěžovatel namítal naplnění stížního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[15] K samotnému poměru mezi náklady exekuce a výší vymáhaného daňového nedoplatku zdejší soud předně odkazuje na § 175 odst. 2 daňového řádu, dle něhož: „*Správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.*“

[16] Důvodová zpráva k citovanému ustanovení uvádí: „*V rámci volby způsobu vymáhání by měl správce daně s přihlédnutím k nutnosti šetřit práva zúčastněných osob (zásada přiměřenosti) a k zásadě hospodárnosti, jakož i k vlastnímu personálnímu vybavení, zvolit co nejefektivnější možnost pro vymožení dlužného nedoplatku. Odstavec 2 v tomto ohledu stanoví výslovný požadavek na to, aby zvolený způsob vymáhání garantoval, že náklady spojené s vymáháním, které jsou přeneseny na dlužníka, nebudou ve zjevném nepoměru k výši vymáhaného nedoplatku. Předpokládá se tak změna praxe správců daně (zejména v rámci dělené správy), kteří ve snaze zjednodušit si práci opomíjí základní principy, na nichž je veřejná správa postavena. Mělo by tak dojít k zamezení případů, kdy na vymáhání bagatelního nedoplatku je povolán soukromý exekutor, u nějž se minimální výše nákladů pohybuje v řádu tisíců korun, ačkoliv lze zajistit vymáhání nedoplatku vlastními silami nebo předáním správci daně, příslušnému vymáhat nedoplatek v rámci dělené správy (v současnosti celnímu úřadu), tedy způsoby pro dlužníka výrazně příznivějšími*.“

[17] Z uvedeného vyplývá, že při způsobu výběru vymáhání daňového nedoplatku musí být především naplněny zásady přiměřenosti a hospodárnosti. Tento závěr ostatně vyplývá i z judikatury zdejšího soudu, jenž uvedl: „*Zásada přiměřenosti ukládá správci daně volit jen takové prostředky, které osoby zúčastněné na správě daní co nejméně zatěžují, ale zároveň ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní, tedy správného zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2017, č. j. 9 Afs 212/2016 - 47). To potvrzuje i odborná literatura, dle které: „*Ustanovení § 175 odst. 2 je nutno vykládat v souvislosti s § 5 odst. 3, z nějž vyplývá mj. povinnost správce daně používat při vyžadování plnění povinností osob zúčastněných na správě daní jenom takové prostředky, které je nejméně zatěžují a zároveň ještě umožňují dosáhnout cíle správy daně. Povinností správce daně při výběru způsobu vymáhání proto bude nejen vyvarovat se zjevného nepoměru mezi výší nákladů spojených s vymáháním, jež ponese daňový subjekt, a výší vymáhaného nedoplatku, ale především zvolit takový způsob, s nímž jsou spojeny co nejnižší náklady daňového subjektu. Bude proto nutno porovnat, jaké náklady vznikají při jednotlivých způsobech vymáhání, a zvolit ten způsob, jenž je pro dlužníka nejpříznivější. Výjimku z tohoto pravidla lze připustit tam, kde by složitost věci vedla k ohrožení cíle správy daní, tedy vymožení nedoplatku. V obecné rovině proto bude typickým způsobem vymáhání daňová exekuce; ostatní způsoby představují výjimky, jež musí vyhovět požadavkům plynoucím z § 175 odst. 2 a § 5 odst. 3.*“

(srov. Baxa, J.; Dráb, O.; Kaniová, L.; Lavický, P.; Schillerová, A.; Šimek, K.; Žišková, M. Daňový řád. Komentář. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011).

[18] Dále je nutno zmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014 - 47, ze kterého vycházel i krajský soud. V něm zdejší soud mj. uvedl, že: „*Podle § 175 odst. 1 daňového řádu správce daně může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí nebo zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora. Možnost volby mezi těmito dvěma způsoby je korigována § 175 odst. 2 daňového řádu, podle kterého správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. Účelem tohoto ustanovení, které pro řízení o vymáhání daní upřesňuje zásadu zdrženlivosti a přiměřenosti zakotvenou obecně v § 5 odst. 3 daňového řádu, je zamezit vymáhání bagatelních nedoplatků prostřednictvím soudních exekutorů a s tím spojenému nárůstu nákladů povinných subjektů. Jedná se o speciální ustanovení vůči § 105 odst. 2 správního řádu. Zde uvedená možnost volby způsobu provedení exekuce se tak plně uplatní jen při exekuci na nepeněžitá plnění. Při exekuci na peněžitá plnění je volbu mezi vymáháním podle daňového řádu a prostřednictvím soudního exekutora vždy třeba poměřit z hlediska § 175 odst. 2 daňového řádu. Uvedené vyplývá i z důvodové zprávy k § 175 daňového řádu: (...) V tomto ohledu jde o speciální úpravu k § 105 odst. 2 správního řádu, která v kontextu toho, že exekuce na peněžitá plnění je svěřena daňovému řádu, bude dopadat toliko na exekuce nepeněžité. (...) Zda je výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku, je třeba posuzovat v každém konkrétním případě. Žalovaný 2) vymáhal po stěžovateli částku ve výši 2500 Kč (pokuta ve výši 1500 Kč a náklady správního řízení ve výši 1000 Kč). Odměna soudního exekutora je v tomto případě určena částkou 3000 Kč (§ 6 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, dále jen exekuční tarif), je-li exekutor plátcem DPH, pak 3630 Kč. Paušální náhrada hotových výdajů soudního exekutora činí 3500 Kč (§ 13 odst. 1 exekučního tarifu), tj. 4235 Kč vč. DPH. Náklady spojené s vymáháním prostřednictvím soudního exekutora tedy představovaly k okamžiku rozhodování žalovaného o vhodném způsobu vymáhání potenciálně částku 7865 Kč, tj. více než trojnásobek dlužné částky. Taková výše nákladů je ve zjevném nepoměru k výši dlužné částky. (...) Pokud správní orgán poruší svou povinnost a pověří vymáháním soudního exekutora, přestože náklady spojené s tímto způsobem vymáhání budou ve zjevném nepoměru k výši dlužné částky, dopustí se nezákonného zásahu, proti kterému je přípustná ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s.*“

[19] Z tohoto rozsudku vychází i další judikatura správních soudů. Viz např. krajským soudem zmíněný rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2017, č. j. 51 A 24/2017 - 41, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 8. 2017, č. j. 62 A 113/2017 - 54. V posledně označené věci se Krajský soud v Brně zabýval zákonností postupu správního orgánu, který pokutu za přestupek ve výši 2 500 Kč a náklady řízení ve výši 1 000 Kč (celkem tedy částku 3 500 Kč) vymáhal prostřednictvím soudního exekutora (přičemž náklady exekuce činily částku 4 032,50 Kč). Krajský soud při zohlednění poměru uvedených částek, povahy exekuovaného rozhodnutí, jakož i možných nákladů exekuce, kterou by prováděl sám správní orgán nebo obecný správce daně (§ 106 odst. 2 správního řádu), dospěl k závěru, že nebyla dodržena dikce § 175 odst. 2 daňového

řádu. Mj. uvedl, že: „*Podle § 182 odst. 2 daňového řádu spočívají exekuční náklady v náhradě nákladů za nařízení daňové exekuce, v náhradě nákladů za výkon prodeje a v náhradě hotových výdajů vzniklých při provádění daňové exekuce. V nyní posuzované věci by v rámci daňové exekuce přicházely v úvahu náklady za nařízení exekuce a hotové výdaje vzniklé při provádění exekuce. Náklady za nařízení exekuce dosáhly výše 500 Kč (§ 183 odst. 1 daňového řádu). Výši hotových výdajů vzniklých při provádění exekuce nelze přesně stanovit, je však zřejmé, že jen obtížně by dosáhly výše 3 500 Kč, která paušálně náležela soudnímu exekutorovi v nyní posuzované věci podle § 13 odst. 1 vyhlášky, či 1 750 Kč podle § 13 odst. 3 vyhlášky, neboť žalovaný či obecný správce daně podle § 106 odst. 1 správního řádu by byl oprávněn požadovat pouze ty hotové výdaje, které by vznikly nad rámec běžné činnosti. Právo orgánu veřejné moci žádat náhradu nákladů je totiž zásadně limitováno tím, co bylo skutečně vynaloženo (...). Je tedy zřejmé, že při srovnání nákladů exekuce prováděné soudním exekutorem a potenciálních nákladů daňové exekuce je exekuce rozhodnutí pro bagatelní pohledávku soudním exekutorem pro žalobce coby povinného výrazně nevýhodnější. Pak jsou tedy podle přesvědčení zdejšího soudu náklady exekuce (4 032,50 Kč) ve vztahu k vymáhanému bagatelnímu dluhu (3 500 Kč) zjevně nepřiměřené. (...) Žalovaný se tedy tím, že přistoupil k exekuci správního rozhodnutí prostřednictvím soudního exekutora, dopustil nezákonného zásahu, neboť postupoval v rozporu s § 175 odst. 2 daňového řádu (...).*“

[20] Oporu pro výše uvedené názory lze ostatně najít i v judikatuře Ústavního soudu. Např. v nedávném nálezu ze dne 18. 7. 2017, sp. zn. III. ÚS 1565/2017, tento soud mj. uvedl, že „*ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu představuje konkretizaci obecných zásad činnosti veřejné správy a požadavek využívat primárně vlastních, a hlavně pro povinného šetrnějších možností k vymožení nedoplatku. Žádný výkon veřejné moci totiž nemá z hlediska principu proporcionality omezovat práva jednotlivců více, než je nutné. Jestliže měl stěžovatel možnost předat výkon rozhodnutí příslušnému celnímu úřadu, či jej provést vlastními silami za podstatně přiměřenějších nákladů vzhledem k výši nedoplatku, měl tak v souladu s povinností plynoucí z tohoto ustanovení učinit a neměl jej předávat soudnímu exekutorovi.*“

[21] Optikou výše uvedeného nahlížel zdejší soud na stížní námitky, ve kterých stěžovatel dovozoval souladnost postupu s § 175 odst. 2 daňového řádu, a nepřisvědčil jim.

[22] Ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že v nyní projednávaném případě předpokládané náklady exekuce překročily vymáhanou částku (činily cca 140 % vymáhané částky). Exekuční náklady tedy o téměř jednu polovinu přesahovaly celkovou výši vymáhané částky. Nutno dodat, že z předloženého spisového materiálu nevyplývá, že by stěžovatel nemohl provést daňovou exekuci sám za výrazně výhodnějších podmínek pro žalobce (viz níže uvedené k § 177 a násl. daňového řádu), případně, že by se nemohl obrátit s provedením exekuce na obecného správce daně (§ 106 odst. 2 správního řádu). Přehlédnout dále nelze povahu vymáhaných povinností (na žalobci byla vymáhána uložená peněžitá pokuta za spáchaný přestupek a náklady řízení), přičemž z ničeho nevyplývá, že by takové vymáhání vybočovalo z běžné agendy žalovaného jako statutárního města (tedy subjektu, u kterého lze předpokládat, že je materiálně a personálně vybaven k vymáhání takových nedoplatků). Pokud by byl přitom vymáhán nedoplatek podle § 177 a násl. daňového řádu, náklady tohoto způsobu vymáhání by byly pro žalobce výrazně příznivější; činily by 500 Kč (§ 183 odst. 1 daňového řádu). Ze všech těchto důvodů souhlasí zdejší soud s krajským soudem, že nebylo postupováno v souladu s § 175 odst. 2

daňového řádu, který ukládá orgánu veřejné moci, aby volil způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.

[23] Je pravdou, že v dané věci žalobce reálně uhradil snížené náklady exekuce (ve výši 50%). Při volbě způsobu exekuce však žalovaný nemohl předpokládat, že náklady exekuce budou nakonec nižší. Potenciální snížení částky zaplacených nákladů exekuce nemohlo být správnímu orgánu v době volby způsobu vymáhání daňového nedoplatku známo. Ostatně nutnost zohledňovat náklady řízení primárně k době, ve které správní orgán volí způsob vymáhání nedoplatku, vyplývá i ze shora citovaného rozsudku zdejšího soudu ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 As 143/2014 - 47.

[24] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem pouze v tom, že žalobce vystupoval v řízení pasivně. Pasivní přístup však § 175 odst. 2 daňového řádu nikterak nezohledňuje. Uvedené ustanovení ukládá zvolit způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. To v daném případě splněno nebylo. Podrobněji odkazuje zdejší soud na výše uvedené a na rozsudek krajského soudu, se kterým se v tomto ohledu ztotožňuje. Námitky směřující vůči výroku I. rozsudku krajského soudu tedy Nejvyšší správní soud neshledal důvodné.

[25] Stěžovatel dále brojil proti výroku II. napadeného rozsudku. Podle stěžovatele krajský soud pochybil při výpočtu odměny zástupce žalobce. Při součtu odměny za 3 úkony právní služby byla v rozsudku uvedena namísto částky 9 300 Kč částka 9 100 Kč. Nesprávně byla připočítána také náhrada hotových výdajů daně z přidané hodnoty (dále též „DPH“) ve výši 2 142 Kč, neboť advokát, který zastupoval v řízení žalobce, nebyl plátcem DPH.

[26] Z rozsudku krajského soudu vyplývá, že krajský soud uložil stěžovateli povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 14 342 Kč. V odůvodnění rozsudku uvedl následující: „*Žalobce byl úspěšný, má proto proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Ty byly v jeho případu tvořeny zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 2 000 Kč a odměnou a náhradou hotových výdajů jeho zástupce. Odměna zástupce činí za 3 úkony právní služby (převzetí věci a podání žaloby a repliky) v hodnotě 3 100 Kč za jeden úkon [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu] celkem částku 9 100 Kč. Náhrada hotových výdajů se pak sestává z paušální částky 900 Kč (3 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se v souladu s § 57 odst. 2 s. ř. s. nárok o částku odpovídající této dani, která činí 2 142 Kč. Soud uložil žalovanému, aby náhradu nákladů řízení v celkové výši 14 342 Kč uhradil žalobci k rukám jeho právního zástupce, v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.*“

[27] K namítané nesprávné celkové částce za 3 úkony právní služby (krajský soud uvedl v odůvodnění dílčí celkový součet za tři úkony právní služby dle advokátního tarifu 9 100 Kč namísto 9 300 Kč) zdejší soud uvádí, že jde toliko o chybu písařskou, která nemá vliv na vypočítání celkových nákladů řízení. Je totiž zřejmé, že při samotném výpočtu celkové částky nákladů řízení krajský soud započítal správnou částku 9 300 Kč (součet částek 9 300

Kč, 2 000 Kč, 900 Kč a 2 142 Kč je roven částce 14 342 Kč, kterou krajský soud uvedl jako celkové náklady řízení, které žalobci vznikly).

[28] Se stěžovatelem je však nutno souhlasit, že krajský soud pochybil, když zástupci žalobce přiznal částku odpovídající dani z přidané hodnoty ve výši 2 142 Kč. Ze spisu je patrno, že zástupce žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty. To uvedl zástupce žalobce již v řízení před krajským soudem a potvrdil i v žádosti o přiznání náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti. Vyplývá to nadto i z veřejně dostupného zdroje: http://wwwinfo.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz.

[29] Ve vztahu k výroku II. krajského soudu shledal tedy Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele důvodnou.

[30] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů zamítl kasační stížnost proti výroku I. napadeného rozsudku (§ 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s.), a současně zrušil výrok II. tohoto rozsudku a v rozsahu tohoto zrušení věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.), ve kterém krajský soud výše uvedené pochybení napraví (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64, *„je-li kasační stížnost ve věci samé nedůvodná, je ovšem důvodná do výroku o nákladech řízení, zruší Nejvyšší správní soud pouze výrok krajského soudu o nákladech řízení a ve věci samé kasační stížnost zamítne. V popsaném případě Nejvyšší správní soud rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť řízení ve věci samé je jeho rozhodnutím ukončeno a v tomto rozsahu tedy Nejvyšší správní soud věc krajskému soudu nevrací k dalšímu řízení (srov. ustanovení § 110 odst. 2 věta první s. ř. s. a contrario). V novém řízení pak krajský soud rozhodne pouze o nákladech řízení před ním.*“ Krajský soud proto v dalším řízení pouze rozhodne o nákladech předchozího řízení před ním, přičemž bude vycházet z právního názoru Nejvyššího správního soudu.

[31] Výrok III. tohoto rozsudku pak primárně vychází z toho, že stěžovatel byl ve věci úspěšný pouze ve vztahu k výroku II. napadeného rozsudku krajského soudu, naproti tomu ve vztahu k výroku I. byl úspěšný žalobce. Lze tedy konstatovat, že míra úspěšnosti obou účastníků byla obdobná (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2012, č. j. 9 Afs 23/2012 - 73, či ze dne 5. 9. 2012, č. j. 6 Ans 9/2012 - 23). Stran žalobce nelze nezmínit ani obsah vyjádření ke kasační stížnosti, ve kterém v podstatě shrnuje obecně známou odbornou literaturu a judikaturu správních soudů, jakož i povahu daného sporu. Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2018

JUDr. Tomáš Foltas

předseda senátu